

W Poznaniu rocznie wytwarza się prawie 625 tys. ton odpadów (w tym prawie 2/3 to odpady pochodzące z działalności gospodarczej), z których 94% jest wykorzystywanych gospodarczo. Największymi wytwórcami odpadów są: Kompania Piwowarska S.A. (wytłoki, odpady moszczowe i pofermentacyjne oraz wywary), Aquanet S.A. (ustabilizowane komunalne osady ściekowe) oraz Dalkia Poznań ZEC S.A., która od 1984 r. składowe odpady paleniskowe (są one przez spółkę stopniowo rekultywowane). Około 1,4% wytworzonych odpadów przemysłowych stanowią odpady niebezpieczne, głównie odpady ciekłych paliw i oleje odpadowe (43%) oraz odpady z wyeksploatowanych pojazdów, baterie i akumulatory, zużyte elektrolity, odpady z urządzeń elektrycznych i elektronicznych (34%). Blisko 1/3 z nich jest odzyskiwana (głównie pochodzących z procesów termicznych), a 2/3 unieszkodliwiane. Największym wytwórcą odpadów niebezpiecznych jest fabryka Exide Technologies S.A.

Problemy stwarzają także odpady niebezpieczne powstające w małych zakładach (opakowania po farbach i lakierach, baterie, lampy rtęciowe, szlamy galwaniczne, odpady z transportu, m.in. emulsje olejowe, płyny hamulcowe czy czyściwa). Odpady medyczne i weterynaryjne są częściowo wywożone na składowisko odpadów komunalnych, częściowo utylizowane w przyszpitalnych piecach centralnego ogrzewania (własny specjalistyczny piec do spalania odpadów posiada szpital im. J. Strusia oraz szpital przy ul. Szwajcarskiej; część poznańskich odpadów jest spalana w spalarni w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim w Gorzowie Wielkopolskim) i spalarkach odpadów.

Największy udział w strukturze wytworzonych odpadów komunalnych posiadają odpady organiczne (43%) i papier (14%). Odpady komunalne są składowane na 6 składowiskach odpadów komunalnych, zlokalizowanych poza granicami administracyjnymi Poznania. Zarządzane przez Miasto Poznań składowisko o powierzchni 33,8 ha (część obecnie eksploatowana wynosi 12,4 ha) w Suchym Lesie spełnia wszystkie normy ekologiczne. Na jego terenie wykorzystywany jest nowoczesny system oczyszczania odcieków ze składowiska, uruchomiono także elektrownię biogazową wykorzystującą powstający samoistnie metan. Stopień wypełnienia składowiska wynosi ponad 70%. Przewiduje się, że zakończenie jego eksploatacji nastąpi około 2016 r. W Poznaniu wdrożono system usuwania odpadów problemowych (wielkogabarytowych i niebezpiecznych) pochodzących z gospodarstw domowych. Działają dwa stałe oraz system mobilnych punktów gromadzenia odpadów problemowych. Przeterminowane leki są nieodpłatnie odbierane przez poznańskie apteki.

Zgodnie z przepisami unijnymi, od 2013 r. nie będzie można składować większości odpadów, dlatego też Miasto Poznań planuje budowę nowoczesnej spalarni śmieci, finansowanej częściowo ze środków unijnych. W 2009 r. rozpoczęły się konsultacje społeczne z mieszkańcami wstępnie wytypowanych lokalizacji inwestycji.

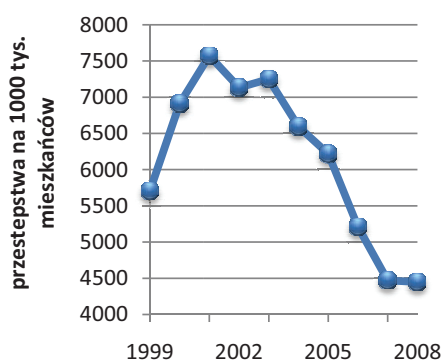
Na terenie miasta była prowadzona selektywna zbiórka surowców wtórnych, w wyniku której pozyskiwano: makulaturę, stłuczkę szklaną, tworzywa sztuczne i złom metali. Specjalnym programem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (makulatura, stłuczka szklana, opakowania z tworzyw sztucznych) objęto 28 tys. gospodarstw domowych z zabudowy jednorodzinnej oraz zabudowę wielorodzinną (ponad 800 pojemników na surowce wtórne ustawionych na terenie całego miasta). Roczny odzysk surowców wtórnych z odpadów komunalnych wynosił 4 tys. ton, czyli nieco ponad 2% ich ogólnej ilości, w tym połowę stanowiła makulatura. W poznańskich szkołach wdrożono ponadto program zbierania przez uczniów złomu aluminiowego.

Konkluzje strategiczne: 17. Bezpieczeństwo publiczne

W ostatnich latach stan bezpieczeństwa miasta Poznania ulega systematycznej poprawie.

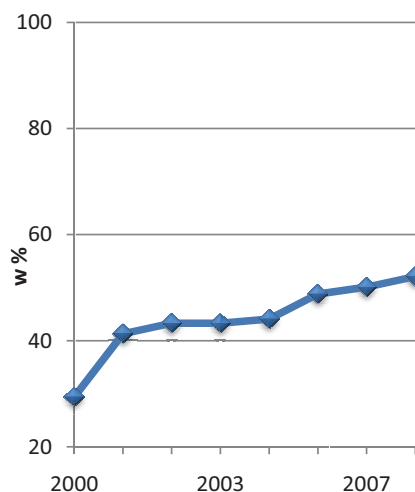
Dla zwiększenia bezpieczeństwa w mieście podejmuje się szereg działań, jak np.: programy edukacyjne i informacyjne, wsparcie ofiar przestępstw, system reagowania kryzysowego i ochrony mieszkańców, system monitoringu miejskiego

Wskaźnik przestępczości w Poznaniu w latach 1999 - 2008

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

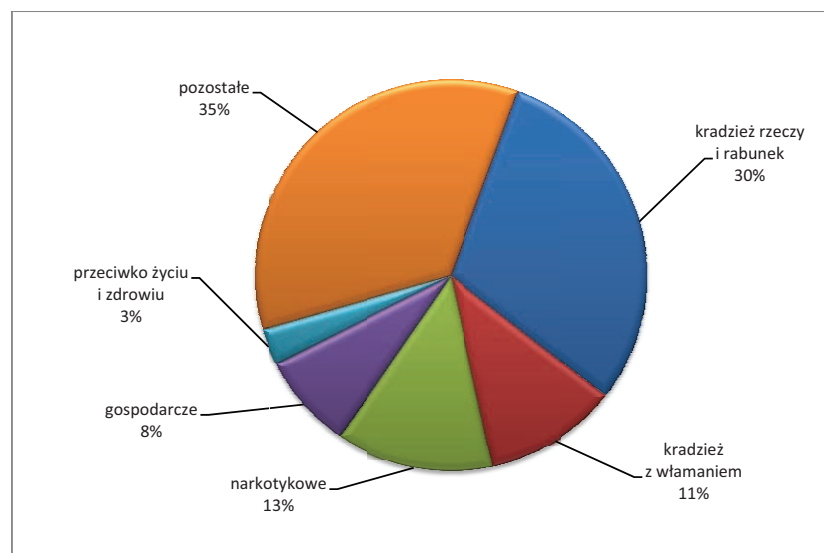
Wskaźnik wykrywalności przestępstw w Poznaniu w latach 2000 - 2008

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Od 5 lat w Poznaniu zmniejsza się liczba stwierdzonych przestępstw. Rocznie rejestrowanych jest 25 tys. przestępstw, z których 85% stanowią przestępstwa kryminalne. Dominującym rodzajem przestępstw są kradzieże (prawie 40%), w ramach których połowa to kradzieże aut i części samochodowych. W 2008 r. wskaźnik zagrożenia przestępczością, mierzony liczbą stwierdzonych przestępstw na 100 tys. mieszkańców, wyniósł 4.454.

Przestępstwa stwierdzone w Poznaniu w 2008 roku

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Zmniejsza się liczba przestępstw kryminalnych, głównie w kategoriach najbardziej wpływających na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, tj. zabójstw, gwałtów, kradzieży z włamaniem, rozbojów, uszkodzeń ciała. Wzrasta natomiast liczba przestępstw narkotykowych. Stanowią one blisko 16% wszystkich przestępstw kryminalnych. Ogólna wykrywalność sprawców wynosi ponad 50%. Bardzo wysoka jest natomiast wykrywalność przestępstw narkotykowych, gospodarczych i drogowych (ponad 90%).

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z priorytetów władz miejskich. Wdrażane są liczne programy mające na celu zmniejszenie liczby przestępstw w mieście oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, jak np.: „Miejski Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego”, „Bezpieczne Miasto”, zwiększania bezpieczeństwa w szkołach, system reagowania kryzysowego i ochrony mieszkańców przed zagrożeniami. Rozpoczęto także realizację ze środków unijnych projektów skierowanych do ofiar przestępstw oraz zwalczających narkomanię. Poznań objęty jest systemem monitoringu wizyjnego, którym obejmowane są etapowo miejsca uznane za niebezpieczne, głównie skrzyżowania o dużym natężeniu ruchu, wiadukty, przystanki komunikacji miejskiej i przejścia podziemne. Do końca 2008 r. na terenie miasta zainstalowano 128 kamer wizyjnych. Trwają prace nad dalszą rozbudową systemu.

18. Współpraca z interesariuszami

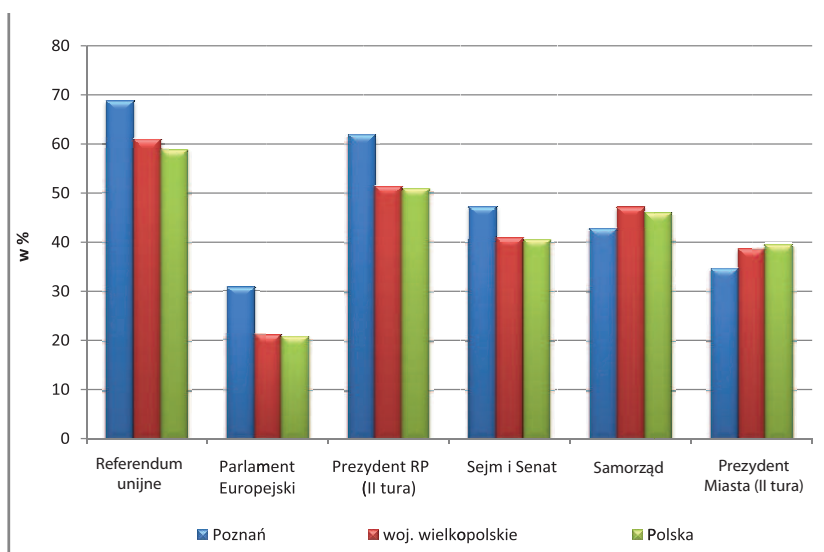
18.1. Aktywność obywatelska

W mieście podejmuje się działania zmierzające do zwiększenia aktywności obywatelskiej, które mają na celu zwiększanie zaangażowania obywateli w życie publiczne, rozwijanie świadomości obywatelskiej oraz podniesienie roli i skuteczności instytucji obywatelskich. W ramach programu aktywne grupy mieszkańców, władze lokalne i organizacje pozarządowe współuczestniczą w rozwiązywaniu konkretnych problemów lokalnych. Mieszkańcy organizują się w osiedla – jednostki pomocnicze, powstające jedynie z inicjatywy społeczności lokalnych, które dbają o zaspokajanie wspólnych potrzeb lokalnych, w szczególności o ład przestrzenny, porządek i bezpieczeństwo, lokalną infrastrukturę techniczną i drogową, mienie Miasta znajdujące się na terenie osiedla, stan środowiska, rozwój usług, kultury, sportu i rekreacji na terenie osiedla. Na koniec grudnia 2008 r. na terenie Poznania funkcjonowało 68 osiedli, w których mieszkało 92% mieszkańców. W radach osiedli działa ponad 850 radnych osiedlowych, których wybrali mieszkańcy. Problemem jest małe zaangażowanie mieszkańców w wybory i działalność rad osiedli.

Mieszkańcy osiedli peryferyjnych, zbudowanych na terenach nie w pełni uzbrojonych, zakładają stowarzyszenia, których celem jest budowa m.in. lokalnej sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, drogowej, oświetleniowej oraz osiedlowych obiektów rekreacyjno-sportowych. Przedsięwzięcia te powstają ze środków własnych mieszkańców oraz dotacji z budżetu miasta. Rocznie działalność taką prowadzi ponad 20 stowarzyszeń, społecznych komitetów budowy oraz inwestorów indywidualnych, którzy uzyskują z budżetu miasta blisko 2 mln zł.

W mieście działa także kilkaset fundacji, organizacji, towarzystw, stowarzyszeń, kościołów i parafii, klubów sportowych oraz różnych związków, które zajmują się organizacją przedsięwzięć z zakresu: pomocy społecznej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, profilaktyki i promocji zdrowia oraz rozwiązywania problemów alkoholowych, kultury fizycznej i sportu, upowszechniania turystyki, realizacji projektów kulturalnych i promocji kultury, edukacji kulturalnej, oświaty i wychowania, ochrony środowiska i edukacji

Frekwencja wyborcza w Poznaniu

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Konkluzje strategiczne:

Poznań działa w wielu organizacjach i stowarzyszeniach oraz współpracuje z wieloma miastami partnerskimi.

Ważną kwestią dla rozwoju Poznania jest zaangażowanie poznaniaków w sprawy miasta.

Dla ułatwienia komunikacji mieszkańców z władzami lokalnymi należy rozwijać narzędzia e-administracji.

ekologicznej, ochrony zabytków oraz poradnictwa konsumenckiego. W 2008 r. Miasto dofinansowało blisko 800 projektów organizacji pozarządowych.

Od 2000 r. mieszkańcy Poznania uczestniczyli w 11 wyborach na szczeblu lokalnym, krajowym, europejskim oraz w referendum unijnym. Z wyjątkiem wyborów do Rady Miasta Poznania i jednocześnie na funkcję Prezydenta Miasta w 2002 r., frekwencja wyborcza w Poznaniu była wyższa niż w województwie wielkopolskim i w Polsce (odpowiednio: od 2 do 7% i od 6 do 7%). Poznaniacy wykazali się dużą aktywnością obywatelską w referendum unijnym w 2003 r. (frekwencja 69%, podczas gdy w woj. wielkopolskim było to 61%, a w Polsce 59%), przeprowadzonych 7 czerwca 2009 r. wyborach posłów do parlamentu europejskiego (frekwencja 38%, podczas gdy w woj. wielkopolskim było to 24%, a w Polsce 24,5%) oraz przeprowadzonych 25 września 2005 r. wyborach do Sejmu i Senatu (frekwencja w Poznaniu wyniosła 49,6%, w woj. wielkopolskim 40,9%, w Polsce 38,2%). Jednakże można zaobserwować stopniowy spadek frekwencji w wyborach (o 45% w ciągu 7 ostatnich lat). Jest to tendencja ogólnopolska, a jej przyczyny są tematem analiz naukowców i polityków.

18.2. Polityka informacyjna i komunikacja społeczna

Najbardziej aktualne informacje o Poznaniu są zamieszczane w Miejskim Informatorze Multimedialnym (www.poznan.pl) – jednym z największych wortalii samorządowych w Polsce. Ukazują się tu informacje dotyczące życia gospodarczego i społecznego miasta, administracji i samorządu lokalnego (Biuletyn Informacji Publicznej), a także aktualne wydarzenia. Wielokrotnie nagradzany i wyróżniany w rankingach krajowych i zagranicznych MIM należy do najbardziej profesjonalnie opracowanych i najlepiej redagowanych portali samorządowych w kraju.

W Poznaniu został wdrożony, sfinansowany ze środków unijnych, projekt e-Poznań, którego celem jest rozwój społeczeństwa informacyjnego. W ramach programu uruchomiono archiwum dokumentów elektronicznych oraz portal umożliwiający realizację usług administracyjno-biznesowych. Urząd Miasta Poznania, jako pierwszy w Polsce, wprowadził możliwość rejestracji działalności gospodarczej drogą elektroniczną. Za pomocą Internetu prowadzona jest także rekrutacja do szkół ponadpodstawowych. Możliwe jest też składanie części wniosków oraz sprawdzanie stopnia zaawansowania załatwiania sprawy.

Planowane jest wdrożenie e-podpisu w kontaktach urząd – obywatel. Trwają prace nad budową Zintegrowanego Systemu Zarządzania Miastem. Podjęto też działania mające na celu zapewnienie mieszkańcom szerokopasmowego dostępu do Internetu. Obecnie mogą oni nieodpłatnie korzystać z 35 Publicznych Punktów Dostępu do Internetu. W ramach pilotażu tego ostatniego projektu od 2007 r. na Starym Rynku i placu Wolności działają punkty nieodpłatnego dostępu do bezprzewodowego Internetu. Projekt ten jest elementem szerszego programu Szerokopasmowa Wielkopolska, uznanego za projekt kluczowy województwa wielkopolskiego.

Ważnym aspektem funkcjonowania Poznania jest komunikacja społeczna. W tym zakresie Miasto realizuje liczne przedsięwzięcia, takie jak: konsultacje społeczne dotyczące ważnych dla mieszkańców spraw, dystrybucja bezpłatnych wydawnictw informacyjnych wśród mieszkańców, współpraca z lokalnymi mediami, plenerowe imprezy masowe oraz koncerty (np. Betlejem Poznańskie, Festiwal Rzeźby Lodowej, koncerty artystów światowego formatu, Dni Pyrlandii). W 2008 r. uruchomiono usługę Call Center, pozwalającą na lepszy kontakt pomiędzy mieszkańcami a Urzędem Miasta.

18.3. Kontakty międzynarodowe i krajowe

Poznań utrzymuje stałą współpracę z 12 miastami partnerskimi, między innymi takimi jak: Assen w Holandii, Győr na Węgrzech, Hannover w Niemczech, Pozuelo de Alarcón w Hiszpanii, Rennes we Francji, Toledo w USA oraz hrabstwem Nottinghamshire w Wielkiej Brytanii, obejmującą wymianę doświadczeń w zakresie samorządności, kultury, oświaty, kultury fizycznej, gospodarki komunalnej i pomocy społecznej,

Miasto Poznań aktywnie uczestniczy w pracach nad realizacją krajowych oraz międzynarodowych projektów i programów związanych z polityką rządu wobec samorządów lokalnych, zarządzaniem, rozwojem i współpracą gospodarczą. Poznań jest członkiem takich międzynarodowych organizacji i sieci, jak: Eurocities, w której od 2009 r. pełni funkcję wiceprzewodniczącego Forum Rozwoju Gospodarczego, European Urban Knowledge Network, Klub Strasburski, Mayors for Peace, Poznań - Ille-et-Vilaine Foundation, WHO Healthy Cities Network. Ponadto, poprzez uczestnictwo w Związku Miast Polskich, jest obecny w Radzie Europejskich Miast i Regionów (CEMR) oraz Kongresie Europejskich Władz Lokalnych i Regionalnych (CLRAE). Bierze także udział w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Miasto Poznań jest również aktywnym członkiem Unii Metropolii Polskich. Wspólnie z samorządami województw: wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, lubuskiego, Szczecinem i Wrocławiem oraz landami niemieckimi: Berlinem, Brandenburgią, Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Saksonią, Miasto realizuje projekt współpracy transgranicznej „Partnerstwo Odra”.

W Poznaniu funkcjonują przedstawicielstwa 20 państw. Miasto jest siedzibą generalnych konsulatów Federacji Rosyjskiej oraz agencji konsularnej USA. Ponadto, 18 państw (Albania, Belgia, Brazylia, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Holandia, Irlandia, Litwa, Meksyk, Niemcy, Turcja, Węgry, Rumunia, Słowacja, Ukraina i Wielka Brytania) otworzyło tutaj konsulaty honorowe.

Do głównych uwarunkowań zewnętrznych rozwoju miast należą:

- globalizacja,
- kształtowanie się społeczeństw informacyjnych oraz wzrost wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych,
- metropolizacja,
- zmiany klimatyczne,
- wzrost tempa życia,
- zmiany wartości.

Z punktu widzenia Poznania szczególny akcent należy położyć na tendencje związane z metropolizacją.

Metropolizacja jest to proces podejmowania w skali ponadnarodowej przez niektóre duże miasta funkcji kierowniczych w sferze gospodarczej oraz politycznych, a także funkcji wzorcotwórczych w kulturze. Metropolią jest miasto, które liczy co najmniej 500 000 mieszkańców i charakteryzuje się następującymi cechami: doskonałością usług, instytucji i wyposażenia, potencjałem innowacyjnym w zakresie technicznym, ekonomicznym, społecznym, politycznym i kulturalnym oraz wyjątkowością i specyfiką miejsca.³⁷

Poznań ma szansę wejścia do europejskiej sieci miast metropolitalnych, co potwierdzają wyniki badań Lise Bourdeau-Lepage³⁸ w odniesieniu do tzw. koncentracji działalności.³⁹

V. METROPOLIZACJA JAKO GŁÓWNA TENDENCJA W OTOCZENIU

	Przemysł	Budownictwo	Usługi rynkowe			Usługi nierynkowe	Ogółem usługi
			Ogółem	Finanse	Dla firm		
Warszawa	0,80	0,90	1,20	1,50	1,30	0,90	1,08
Wrocław	0,90	1,10	0,95	0,94	0,99	1,10	1,01
Poznań	1,00	1,10	0,98	0,80	0,90	1,00	0,98
Kraków	1,00	1,30	0,90	0,60	0,96	1,10	0,97
Gdańsk	1,10	1,10	0,90	0,70	0,80	1,10	0,97
Łódź	1,30	0,70	0,90	0,70	0,80	1,10	0,93
Średnia	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Źródło: Bourdeau-Lepage, 2004

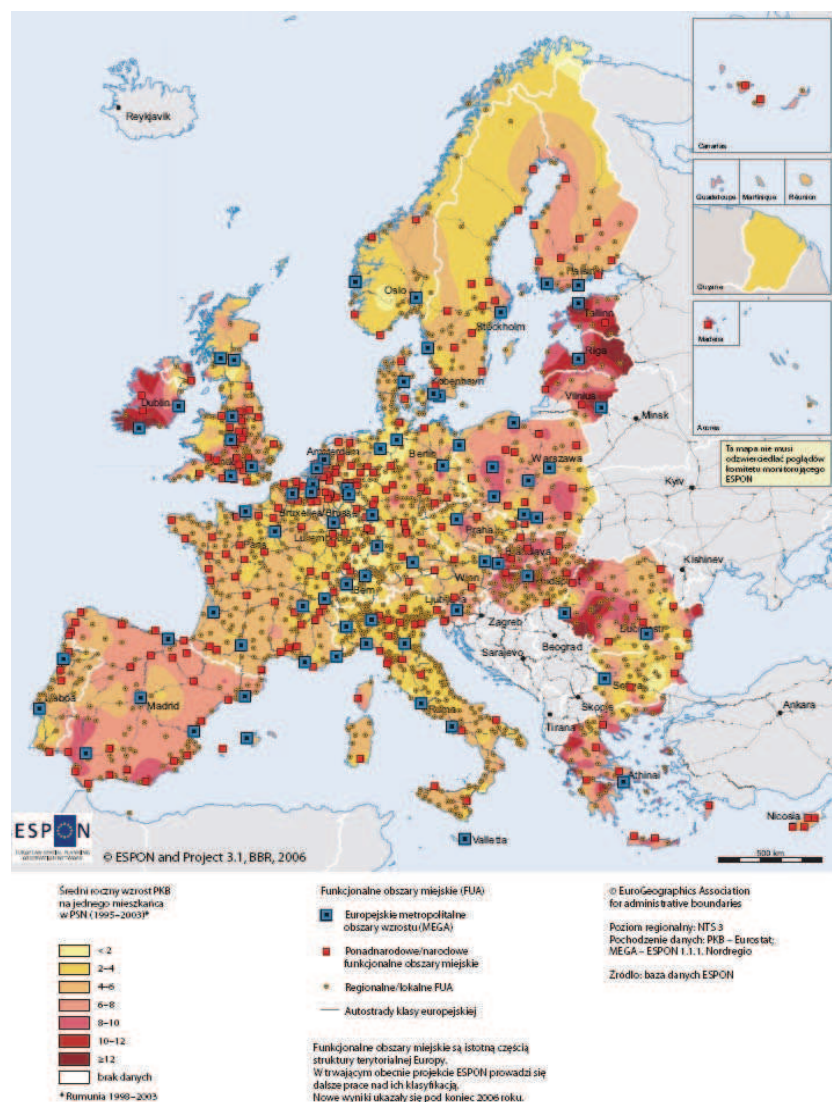
³⁷ B. Jałowiecki, 2007, za M. Bassand, *Metropolisation et inegalites sociales*, Lausanne: Presses Polytechniques et Universitaires Romandes, 1997.

³⁸ L. Bourdeau-Lepage, *Metropolization in Central and Eastern Europe: Unequal Chances*, GaWC Research Bulletin, 2004.

³⁹ Wskaźnik koncentracji to stosunek udziału zatrudnienia w dziale x w ogólnym zatrudnieniu w miejscu y do udziału całości zatrudnienia w dziale x w ogólnym zatrudnieniu we wszystkich miejscach.

Według prognoz programu ESPON⁴⁰ (ang. *European Spatial Planning Observation Network*) kontynuacja obecnych trendów doprowadzi w 2030 r. do znaczącej koncentracji działalności ekonomicznej w tzw. pentagonie (obszarze między Londynem, Paryżem, Mediolanem, Monachium i Hamburgiem). Polska będzie powiązana z centrum gospodarczym Europy dwoma korytarzami „wysokiej aktywności”. Pierwszy z nich obejmie Warszawę, Poznań i Łódź, drugi – Wrocław, aglomerację śląską i Kraków. Wszystkie wymienione miasta będą w 2030 r. należeć do obszarów metropolitalnych. Koncentracja polityki UE na celach związanych ze spójnością ekonomiczną i poprawą jakości życia w najuboższych regionach obecnej wspólnoty będzie, według ESPON, oznaczała relatywnie silniejszą pozycję polskich miast w europejskiej sieci metropolii. Oznacza to, że miasto Poznań będzie zmierzać do zwiększenia swojej konkurencyjności i potencjału wewnętrznego, aby stać się metropolią.

Ryc. Europejskie metropolitalne obszary wzrostu

Źródło: Atlas ESPON Struktura terytorium Europy, 2006

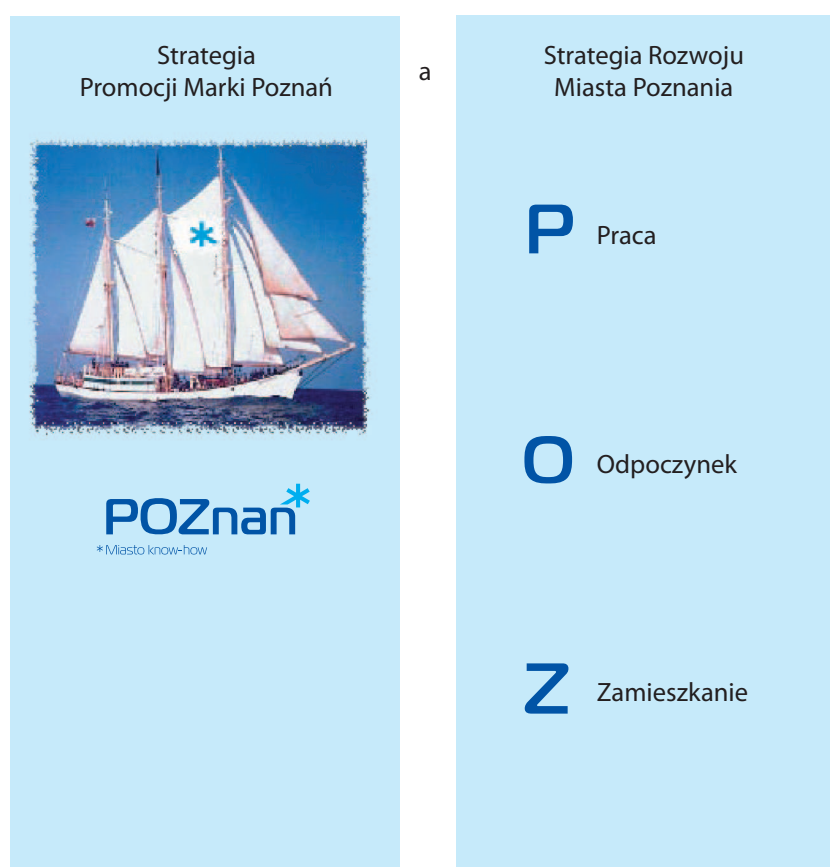
⁴⁰ Atlas ESPON Struktura terytorium Europy, 2006, Territorial Agenda of The European Union Towards a More Competitive Europe of Diverse Regions, ESPON, 2006

VI. CZYNNIKI I UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA – SWOT

Analiza SWOT została wykorzystana jako metoda porządkująca czynniki rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Analiza SWOT składa się z czterech części: silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Należy zauważyć, że silne i słabe strony odnoszą się do samego miasta, natomiast szanse i zagrożenia do jego otoczenia. Dlatego w tym ujęciu analiza SWOT stosowana jest jako narzędzie o charakterze diagnostyczno-prognostycznym.

Analiza SWOT została przeprowadzona pod kątem trzech bloków tematycznych – pracy (P), odpoczynku (O) i zamieszkania (Z), wyszczególnionych na etapie analityczno-diagnostycznym.

**Ryc. Strategia Promocji Marki Poznań
a Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2030**

Źródło: Opracowanie własne, C. Kochalski

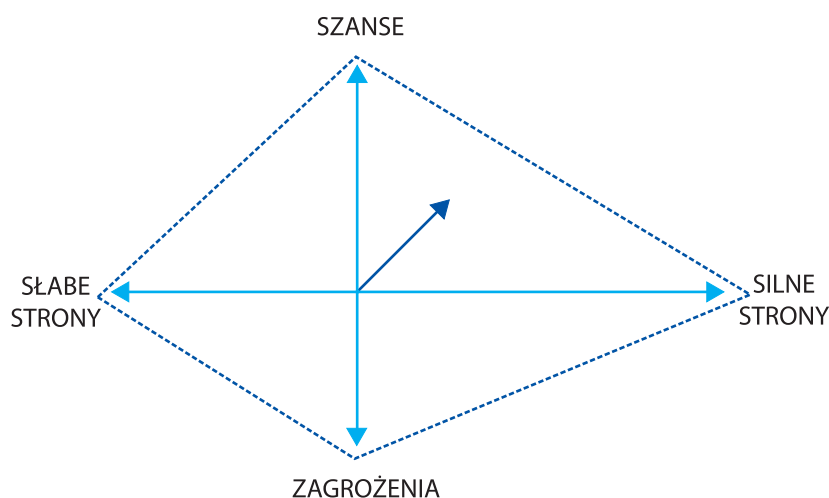

<i>SILNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
Praca	
• wysoka efektywność gospodarki • silna dywersyfikacja i stabilność gospodarki • kapitał ludzki • potencjał uczelni wyższych i instytucji B+R • dostępność komunikacyjna • aktywny udział w organizacjach i stowarzyszeniach • zróżnicowany sektor usług • dominujący ośrodek targowy w Polsce	• suburbanizacja wpływająca na zmniejszenie się liczby ludności w granicach miasta Poznania • starzejące się społeczeństwo • niski udział przemysłów wysokiej technologii • niedostosowanie struktury kształcenia do zapotrzebowania rynku • brak terenów dla rozwoju aktywizacji gospodarczej w mieście
Odpoczynek	
• duża liczba terenów zielonych potencjalnych do wykorzystania jako tereny rekreacyjne • różnorodność oferty kulturalnej (teatry, kina, muzea) • duża liczba imprez sportowych o wysokiej randze	• niska aktywność kulturalna mieszkańców • obecność obszarów miasta o niskich walorach estetycznych • niedobór miejsc noclegowych o niższym standardzie • niedostateczne dostosowanie oferty placówek kulturalnych do potrzeb turystycznych
Zamieszkanie	
• bogata sieć placówek handlowych • potencjał architektoniczny miasta • komunikacja miejska, rozwinięta sieć transportu • stan bezpieczeństwa	• brak sprawnego systemu komunikacji z regionem • brak spójności przestrzennej miasta • niezadowalająca korelacja pomiędzy popytem a podażą na rynku mieszkaniowym • niezadowalająca jakość dróg • niezadowalające wyniki egzaminów zewnętrznych na trzech poziomach edukacji (podstawowym, gimnazjalnym, maturalnym) • nieskuteczna ochrona akustyczna

SZANSE	ZAGROŻENIA
Praca	
• środki finansowe z UE • inwestycje zagraniczne i centralne • promocja miasta • rosnąca pozycja Polski w strukturach międzynarodowych • utworzenie metropolii	• wahania koniunktury gospodarczej • odpływ firm i mieszkańców do obszarów podmiejskich • konkurencja ze strony innych miast w przyciąganiu inwestorów i pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników • rosnące rozwarstwienie społeczeństwa
Odpoczynek	
• międzynarodowe i masowe imprezy sportowe i wydarzenia kulturalne • inwestycje architektoniczne i urbanistyczne w sferze kultury i spędzania wolnego czasu	• nadmierna antropopresja
Zamieszkanie	
• zwiększenie dostępności komunikacyjnej miasta, w tym budowa III Ramy komunikacyjnej • rewitalizacja • inwestycje w formie partnerstwa publiczno-prywatnego • inwestycje w ochronę środowiska	• brak współpracy miasta z gminami w ramach aglomeracji • niekorzystne przepisy prawa • spadek atrakcyjności centrum miasta • obciążenie układu komunikacji miasta przez ludność spoza Poznania • chaotyczny sposób zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Prezentacja graficzna

Na poniższej rycinie przedstawiono silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w układzie współrzędnych:

Jak wynika z analizy SWOT, Poznań jest miastem, w którym silne strony zdecydowanie dominują nad słabymi stronami, a w otoczeniu szanse dominują nad zagrożeniami. Jednocześnie w mieście nie stwierdzono poważnych zagrożeń wymagających natychmiastowej interwencji. Przy jednoczesnym rozwiązywaniu bieżących potrzeb miasta oraz zapobieganiu istniejącym słabościom i zagrożeniom, istnieje możliwość realizacji działań strategicznych o charakterze dalekosiężnym. Dlatego miasto Poznań powinno koncentrować się na wykorzystywaniu potencjalnych szans w otoczeniu w oparciu o swoje silne strony.

Długość wektorów wynika z sumy ocen przyznanych poszczególnym czynnikom w oparciu o metodę ekspercką. Natomiast wektor wychodzący z początku układu jest wypadkową silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Konkluzja generalna:

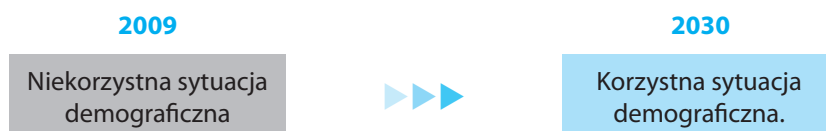
Strategią generalną miasta Poznania jest STRATEGIA silnego zrównoważonego rozwoju przy wykorzystaniu efektu synergii pomiędzy silnymi stronami miasta a pojawiającymi się szansami w otoczeniu.

VII. GŁÓWNE WYZWANIA

Główne wyzwania to obszary problemowe i zagadnienia, z którymi należy się zmierzyć, aby nadać miastu nowy impuls rozwojowy. Wyzwania zostały sformułowane na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonych prac analityczno-diagnostycznych dla Poznania i jego otoczenia. Stanowią one podstawę do wyznaczenia celów strategicznych. Przy wyznaczaniu głównych wyzwań wykorzystano metodę porównawczą, przeciwstawiając stan obecny stanowi zamierzonemu do osiągnięcia w roku 2030.

Wyzwanie 1:

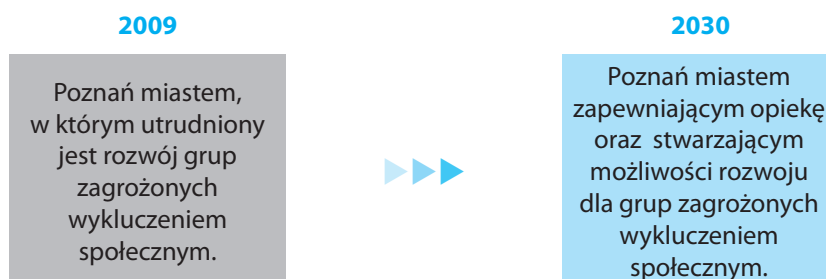
Zahamowanie spadku liczebności ludności miasta Poznania.

Wyzwaniem jest zahamowanie negatywnych trendów demograficznych, których skutkiem jest spadek liczebności ludności miasta. Należy podejmować działania prorodzinne, mające na celu pozytywne kształtowanie wskaźników przyrostu naturalnego. Ujemne saldo migracji może zostać zniwelowane poprzez stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju mieszkalnictwa oraz poprawy warunków życia ludności.

Wyzwanie 2:

Wypracowanie systemu działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.⁴¹

Podejmowanie działań mających na celu zmianę świadomości społecznej w postrzeganiu różnego rodzaju zagrożeń⁴² zapewni, iż żadna z grup społecznych nie będzie miała poczucia izolacji. Osoby te powinny mieć możliwość swobodnego korzystania z podstawowych usług oraz posiadać pełen dostęp do placówek kultury, sportu, rozrywki. Efektem działań, które powinny swoim zasięgiem obejmować wszystkie obszary funkcjonowania miasta, będzie integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa wymienionych grup. W czasach digitalizacji szczególnej uwagi wymagać będzie grupa zagrożona wykluczeniem cyfrowym.

⁴¹ Zgodnie z zapisami „Miejskiej Strategii Polityki Społecznej”, która przyjmuje jako priorytety zadaniowe m.in. ochronę standardu życia oraz poprawę funkcjonowania seniorów i osób niepełnosprawnych.

⁴² W tym dotyczących seniorów, osób niepełnosprawnych fizycznie i umysłowo, dyslektyków, osób długotrwale bezrobotnych, osób uzależnionych etc.

Wyzwanie 3: Poprawa jakości kształcenia.

2009

Niezadawalający poziom kształcenia realizowany przez placówki oświatowe.

2030

Wysoki poziom kształcenia realizowany przez placówki oświatowe na wszystkich poziomach.

Sprostanie wyzwaniu *poprawa jakości kształcenia* jest niezbędne do uzyskania przez Poznań rangi ośrodka akademickiego w wymiarze europejskim – miasta wiedzy.

Jako istotne problemy związane z kształceniem należy wskazać niezadawalające wyniki egzaminów osiągane przez uczniów poznańskich szkół, zwłaszcza na poziomie gimnazjalnym, a także tendencje wskazujące na malejące zainteresowanie naukami ścisłymi, co w konsekwencji skutkuje mniejszą liczbą absolwentów kierunków technicznych. Wymaga to zmiany modelu kształcenia z teoretycznego na bardziej praktyczny, zorientowany na rozwój umiejętności analitycznych. Należy również zapewnić większą spójność systemów kształcenia z potrzebami rynku pracy oraz wypracować system motywacyjny dla nauczycieli, szczególnie tych, którzy osiągają bardzo dobre efekty w pracy, wprowadzając innowacyjne rozwiązania lub realizując wartościowe programy. Ponadto, wyposażenie szkół winno spełniać wymogi społeczeństwa wiedzy.

Wyzwanie 4: Poznań centrum uniwersyteckim o europejskim znaczeniu.

2009

Silny ośrodek akademicki w wymiarze krajowym.

2030

Silny ośrodek akademicki w wymiarze europejskim.

Poznań jako jeden z najsilniejszych ośrodków akademickich w Polsce będzie dążył do wzrostu swojego znaczenia na arenie europejskiej. Podniesienie atrakcyjności miasta jako miejsca do studiowania i prowadzenia badań naukowych przyczyni się do zwiększenia zainteresowania Poznaniem wśród studentów i naukowców z kraju i zagranicy.

Osiągnięcie pozycji europejskiego ośrodka akademickiego wymaga zintensyfikowania współpracy uczelni wyższych i jednostek naukowych oraz ich współdziałania z Urzędem Miasta Poznania⁴³.

⁴³ Wyzwanie to zostało już zapisane w „Strategii Akademickiej i Naukowej Miasta Poznania”, Poznań czerwiec 2005 r.

Wyzwanie 5:**Poznań miastem przedsiębiorstw zdolnych do konkurowania na rynku globalnym.****2009**

Silny ośrodek gospodarczy z dominującym udziałem małych i średnich przedsiębiorstw.

2030

Silny ośrodek gospodarczy, w którym znaczącą pozycję odgrywają silne rodzime firmy konkurujące z powodzeniem na rynku globalnym.

Małe i średnie przedsiębiorstwa zlokalizowane w Poznaniu mają ograniczone możliwości korzystania z zaawansowanych technologii i ich rozwoju. Poznań powinien dążyć do wspierania rozwoju tych przedsiębiorstw w kierunku tworzenia lokalnej gospodarki opartej na wiedzy oraz rozwijać współpracę i powiązania sieciowe pomiędzy przedsiębiorstwami, uczelniami oraz instytucjami B+R (klastry). Wzmocnienie kondycji będzie sprzyjać dyfuzji wiedzy i technologii, podniesieniu konkurencyjności przedsiębiorstw, a w rezultacie zwiększeniu rangi miasta jako silnego ośrodka gospodarczego.

Wyzwanie 6:**Poznań miastem atrakcyjnym dla ludzi o wysokich kwalifikacjach, kreatywnych, aktywnych i przedsiębiorczych.****2009**

Niska atrakcyjność miasta dla ludzi o wysokich kwalifikacjach, kreatywnych i przedsiębiorczych.

2030

Poznań miastem atrakcyjnym dla ludzi o wysokich kwalifikacjach, kreatywnych i przedsiębiorczych.

Uczynienie z Poznania miasta atrakcyjnego dla ludzi o wysokich kwalifikacjach, kreatywnych, aktywnych i przedsiębiorczych wymaga stworzenia im warunków rozwoju w zakresie usprawnienia możliwości uruchamiania własnej działalności gospodarczej na terenie miasta oraz kreowania wizerunku miasta przyjaznego inwestorom.

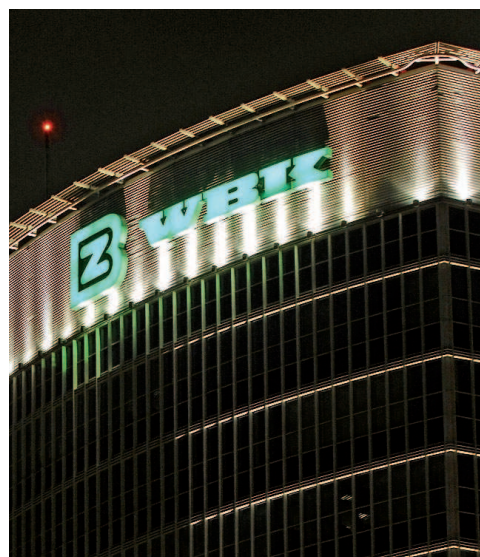
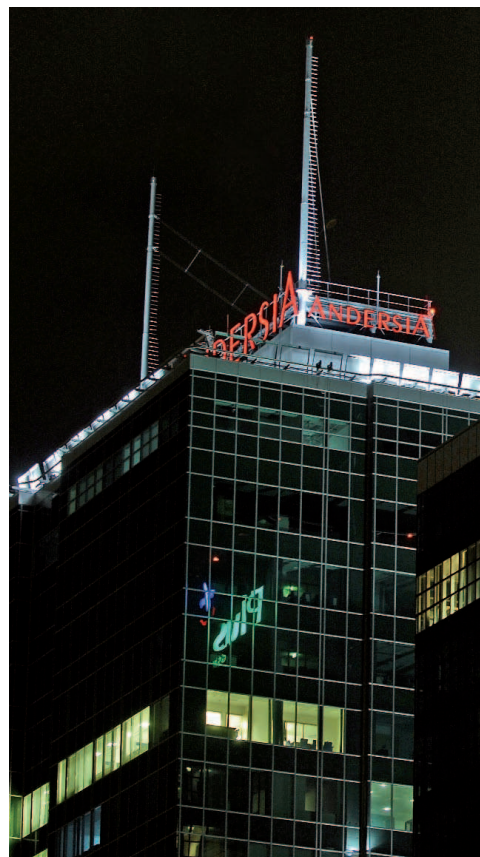
Wyzwanie 7:**Rozwój współpracy samorządów aglomeracji poznańskiej.****2009**

Zapoczątkowana współpraca Poznania z sąsiednimi gminami.

2030

Poznań stolicą sprawnie i efektywnie zarządzanej aglomeracji.

Występujący deficyt wolnych przestrzeni inwestycyjnych oraz rozwój zjawisk suburbanistycznych sprawiają, iż konkurencja między ośrodkami miejskimi w coraz większym stopniu dotyczy całych obszarów aglomeracyjnych, co już od dziesięcioleci jest tendencją w Europie Zachodniej.

Konsekwencją współpracy samorządów aglomeracji poznańskiej będzie sprawne zarządzanie aglomeracją, polegające na wspólnym podejmowaniu koordynacji projektów inwestycyjnych oraz wypracowaniu wspólnej polityki w takich obszarach, jak komunikacja (jednolity bilet aglomeracyjny), gospodarka odpadami, planowanie przestrzenne, etc.⁴⁴ Usprawnienie systemu zarządzania wewnątrz aglomeracji poznańskiej powinno doprowadzić do wzrostu konkurencyjności tego obszaru oraz znaczenia w sieci powiązań krajowych i międzynarodowych.

Wyzwanie 8: Rozwój funkcji metropolitalnych.

2009

Poznań miastem
o ugruntowanej silnej
pozycji w skali kraju.

2030

Poznań ośrodkiem
metropolitalnym
o ugruntowanej
pozycji
w sieci europejskich
metropolii.

W globalnym świecie coraz większe znaczenie będą odgrywać metropolie.⁴⁵ Poznań ma potencjał, aby w perspektywie najbliższych dwudziestu lat osiągnąć pozycję miasta o randze silnego ośrodka metropolitalnego w wymiarze europejskim. Aby tak się stało, miasto Poznań powinno podejmować działania zmierzające do rozwoju funkcji metropolitalnych⁴⁶, które uzyskały na zasadach konsensusu akceptację wszystkich gmin metropolii.

Wyzwanie 9: Wykreowanie produktu kulturalnego Poznania w związku z realizacją jego funkcji metropolitalnych.

2009

Poznań ośrodkiem
o bogatej, lecz
niedostatecznie
wypromowanej
i zintensyfikowanej
ofercie kulturalnej.

2030

Poznań ośrodkiem,
w którym
zlokalizowane są
prestżowe instytucje
kultury, generującym
wydarzenia kulturalne
o znaczeniu
międzynarodowym.

⁴⁴ Współpraca między gminami została zapoczątkowana podpisaniem w maju 2007 r. porozumienia o współpracy pomiędzy samorządami aglomeracji poznańskiej, na mocy którego powołano Radę Aglomeracji Poznańskiej. Wyzwanie to zostało także zapisane w „Raporcie POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”. Wyzwanie 7 - Solidarność i spójność regionalna, w którym wskazuje się, że regiony metropolitalne będą się rozwijać szybciej niż reszta kraju.

⁴⁵ Zgodnie z: „Raport POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe. Wyzwanie 7 - Solidarność i spójność regionalna”, oraz z: T. Kaczmarek, „Przesłanki tworzenia Strategii Aglomeracji Poznańskiej”.

⁴⁶ Przykładami funkcji metropolitalnych są: oferta usług wyższego rzędu, kreowanie innowacji, światowych firm i instytucji, rola węzła komunikacyjnego powiązań krajowych i międzynarodowych, etc.

Jednym z wyznaczników metropolitalności jest obecność w mieście specyficznego, unikatowego klimatu oraz korzystnych warunków dla twórczych działań środowiska kultury.

Zintensyfikowanie współpracy poznańskich instytucji kultury w sieci międzynarodowej, której efektem będzie nowa jakość ich funkcjonowania, przyczyni się do podniesienia prestiżu wydarzeń kulturalnych organizowanych w Poznaniu.

W dobie globalizacji, którą cechuje przenikanie kultur oraz upowszechnienie tych samych marek dostępnych niemalże w każdym zakątku globu ziemskiego, wskazane jest podejmowanie działań służących podkreśleniu unikatowości danego miejsca.

Wyzwanie 10:

Poprawa zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni miejskiej.

2009

Nie w pełni satysfakcjonujące zagospodarowanie oraz wykorzystanie unikatowych i wartościowych elementów przestrzeni miejskiej.

2030

Estetyczne i funkcjonalne zagospodarowanie unikatowych i wartościowych elementów przestrzeni miejskiej, zgodnie z ideą ładu przestrzennego.

Przestrzeń miasta Poznania jest bogata w wiele unikatowych i wartościowych elementów, jak: kliny zieleni, tereny rekreacyjne, zabudowa historyczna, obszar śródmiejski oraz układ urbanistyczny osiedli modernistycznych. Są one nie zawsze dostatecznie zagospodarowane i wykorzystane. Poprawa sytuacji w zakresie zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni miejskiej wpłynie na zwiększenie atrakcyjności miasta i podniesienie jakości życia.

Wyzwanie 11:

Optymalizacja transportu w mieście oraz aglomeracji poznańskiej.

2009

Brak integracji transportu w aglomeracji. Niedostateczna funkcjonalność systemu transportu zbiorowego i ciągów komunikacyjnych.

2030

Zintegrowany transport w aglomeracji. Wysoka funkcjonalność systemu transportu zbiorowego.

Optymalizacja transportu⁴⁷ w mieście i aglomeracji poznańskiej zostanie osiągnięta poprzez podejmowanie działań zmierzających do poprawy płynności potoków ruchu, przy jednoczesnym promowaniu komunikacji zbiorowej oraz transportu niezmotoryzowanego.

⁴⁷ Wyzwanie to jest odpowiedzią na zapisaną w „Polityce Transportowej Poznania” (Uchwała Nr XXIII/269/III/99 Rady Miasta Poznania z dnia 18 listopada 1999 r.) zasadę zrównoważonego rozwoju transportu w mieście.

Wyzwanie 12:

Zapewnienie sprawności zarządzania zasobami lokalowymi oraz gruntami pod inwestycje mieszkaniowe i gospodarcze.

2009

Nie w pełni wykorzystane możliwości zagospodarowania komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz tworzenia warunków pod rozwój budownictwa mieszkaniowego miasta.

2030

Poznań miastem oferującym dobre warunki do rozwoju mieszkalnictwa i działalności gospodarczej, gospodarującym zasobem lokalowym w sposób adekwatny do potrzeb mieszkańców.

Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed zarządzającymi Poznaniem jest zahamowanie niekorzystnych tendencji przejawiających się odpływem mieszkańców miasta do gmin ościennych oraz przenoszeniem drobnej działalności gospodarczej poza granice miasta. Skutkuje to obniżeniem bazy podatkowej budżetu miasta, a tym samym zmniejszeniem potencjału finansowego. Główną przesłanką do podjęcia decyzji o wyborze lokalizacji na obszarach gmin w aglomeracji są korzystniejsze warunki finansowe oferowane przez gminy ościenne. Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności oraz zapewnienia optymalnych warunków rozwoju działalności gospodarczej – głównie w sferze przestrzennej i administracyjnej. Sprostanie temu wyzwaniu ma na celu przekonanie, iż Poznań jest miastem wygodnym i przyjaznym zarówno do zamieszkania, jak i prowadzenia biznesu.

Wyzwanie 13:

Stworzenie funkcjonalnego, zgodnego z wymogami Unii Europejskiej, systemu usług komunalnych.

2009

System usług komunalnych nie w pełni spełniający standardy europejskie.

2030

Funkcjonalny system usług komunalnych funkcjonujący w sposób zgodny z dyrektywami unijnymi.

Polska, będąc członkiem Unii Europejskiej, zobowiązana jest do przestrzegania prawa unijnego. Polityka Unii Europejskiej nakierowana jest na szeroko pojętą ochronę środowiska, dlatego też wszystkie państwa członkowskie zobligowane są do dostosowania się do dyrektyw unijnych. Poznań także musi spełnić szereg wymagań. W skład systemu usług komunalnych wchodzi gospodarowanie odpadami oraz zasobami środowiskowymi, tj. wodnymi, energii elektrycznej, ciepłej, gazowej, jak również odprowadzanie ścieków. Poza stworzeniem odpowiedniego systemu, zmierzającego do efektywnego gospodarowania odpadami oraz zasobami naturalnymi, jako wyzwanie upatruje się zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Wyzwanie 14:
Wzbogacenie oferty turystycznej miasta.

2009

Niewykorzystany
potencjał miasta
w sferze turystyki.

2030

Bogata oferta
turystyczna
skierowana
do szerokiego grona
turystów.

W Poznaniu, obecnie, bardzo dynamicznie rozwija się turystyka biznesowo-kongresowa, która generuje znacznie wyższe dochody niż pozostałe segmenty rynku turystycznego. Potencjał turystycznego Poznania należy również upatrywać w turystyce kulturowej i miejskiej, która związana jest z uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych, wystawach, koncertach, festiwalach, imprezach plenerowych. Konieczne jest także lepsze wykorzystanie historycznego dziedzictwa miasta. Nie należy zapominać, że warunkiem sprostania temu wyzwaniu jest dostępność zdywersyfikowanej bazy noclegowej oraz wzrost dostępności miasta, za sprawą zwłaszcza transportu lotniczego.

VIII. WIZJA 2030

*„Poznań miastem
metropolitalnym
o silnej gospodarce
i wysokiej jakości życia,
opierającym swój rozwój
na wiedzy”*

Poznań 2030 to:

- * Miasto otwarte i przyjazne dla mieszkańców i przyjezdnych.
- * Metropolia zintegrowana funkcjonalnie w obszarze dużej aglomeracji poznańskiej i powiązana zewnętrznie licznymi i silnymi więziami w europejskiej sieci miast metropolitalnych.
- * Stolica regionu zapewniająca Wielkopolanom dostęp do wysokiej jakości usług metropolitalnych.
- * Wiodący ośrodek akademicki w Polsce i znaczący w Europie, odznaczający się bogatą ofertą naukowo-badawczą realizowaną przez uniwersytety.
- * Stabilny ośrodek nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy, ze znaczącym udziałem sektorów kreatywnych.
- * Miasto atrakcyjne dla inwestorów z licznymi inwestycjami globalnych centrów usług i produkcji zaawansowanej technologicznie.
- * Ważny ośrodek finansowy Polski, w którym swoje siedziby mają krajowe i zagraniczne instytucje finansowe i okołobiznesowe.
- * Istotny ośrodek turystyczny na mapie Polski, postrzegany zarówno przez pryzmat pomników historii, jak i wydarzeń kultury współczesnej.
- * Miasto z dużym kapitałem społecznym, w którym przedsiębiorczość, zaangażowanie i aktywność społeczna poznaniaków owocują wieloma inicjatywami i ożywieniem życia miejskiego.
- * Miasto oferujące swoim mieszkańcom wysokiej jakości warunki mieszkaniowe, szeroką gamę usług oraz doskonałe tereny rekreacyjne.
- * Miasto o bogatej ofercie kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, znane z licznych przedsięwzięć kulturalnych i sportowych o randze międzynarodowej.
- * Miasto proekologiczne.